Για τα Ψηλά Κτίρια και το Δικαίωμα στον Ουρανό

Το φεγγάρι κομμάτια κι ο ήλιος μισός, […]
Ποιος νόμος παρανόμως μου κρύβει το φως; […]

Δήμος Μούτσης- Δεν έχω μέσον!

Ο ουρανός αποτελεί το καινούργιο πεδίο μάχης. Η πολιτική και οικονομική ελίτ της Κύπρου, σε σύμπραξη με (κυρίως μαύρο) κεφάλαιο από το εξωτερικό δρα πλέον σε καινούργια επίπεδα. Με πρόφαση την επανεκκίνηση της οικονομίας λοιπόν, και με συνεχείς παρεκκλίσεις στους κανόνες τους οποίους οι ίδιοι έχουν θεσμοθετήσει στα πλαίσια της αστικής δημοκρατίας, πλέον περιφράσσουν με χλιδάτα τείχη τις πόλεις μας, υλοποιώντας κυριολεκτικά την ιεραρχία μεταξύ αυτών και εμάς. Η μεταμόρφωση της πόλης είναι φυσικά συνειδητή επιλογή και όχι απλώς ευκαιρία ή συγκυρία. Στόχος είναι κάποιου είδους αόρατη περίφραξη – η πρόσβαση στην πόλη γίνεται όλο και πιο ελιτίστικη, έτσι ώστε η πλειοψηφία να μπορεί να εργάζεται σε αυτήν αλλά να μην μπορεί να ζήσει σε αυτή. Η συγκεκριμένη παρέμβαση δεν έχει στόχο να αναλύσει εκτενώς την κατάσταση με τα ψηλά κτίρια, αφού θεωρούμε ότι κάτι τέτοιο έχει ήδη γίνει από την 'Πρωτοβουλία / Παρέμβαση για τα Ψηλά Κτίρια στη Λεμεσό' [1]. Στόχος μας είναι να εισαγάγουμε μια διαφορετική διάσταση στη συζήτηση, συνδέοντας τον επεκτατισμό της συγκεκριμένης πολεοδομικής και οικονομικής πολιτικής με τις κοινωνικές του προεκτάσεις.

Ο χώρος, έχει καθοριστικό ρόλο στο πώς ένα σύστημα στην ολότητά του λειτουργεί και διαμορφώνει τις ζωές μας και τις σχέσεις μας. Ο καπιταλισμός ως μέρος αυτού του συστήματος, επηρεάζει άμεσα τον τρόπο με τον οποίο ο χώρος μεταμορφώνεται, πώς παράγεται και αναπαράγεται. Σε μια πόλη, η οικειοποίηση μιας δημόσιας πλατείας με στόχο την επέκταση ιδιωτικών επιχειρήσεων μέσω της τοποθέτησης τραπεζιών και καρεκλών, μπορεί να αλλάξει τον ρόλο και την αξία της πόλης στον άνθρωπο και τις σχέσεις του. Το ίδιο ισχύει και με την εμπορευματοποίηση της ακτογραμμής και την τοποθέτηση κρεβατιών και ομπρελών σε αυτές.

Η περίπτωση της ανάπτυξης των ψηλών κτιρίων στη Λεμεσό, η οποία τους τελευταίους μήνες έχει λάβει τρομακτικές διαστάσεις, είναι άλλη μια (πιο έντονη) έκφανση του πώς ο καπιταλισμός επιδρά στον χώρο και τον μεταμορφώνει. Το θέμα δεν είναι τα ψηλά κτίρια αυτά καθαυτά, αλλά ο σκοπός και οι ανάγκες τις οποίες αυτά τα κτίρια σκοπεύουν να καλύψουν. Τα ψηλά κτίρια αποτελούν τη νέα στρατηγική του Κυπριακού Κράτους για προσέλκυση επενδύσεων. Μέσω μια βίαιης και ταχείας αναπτυξιακής λογικής, οι κάτοικοι της πόλης, κυρίως οι επισφαλώς εργαζόμενοι και χαμηλόμισθοι, εκτοπίζονται, τα υφιστάμενα (διατηρητέα και μη) κτίρια κατεδαφίζονται για να πάρουν τη θέση τους πολυτελή κτίρια, στόχος των οποίων είναι η πώληση στα πλαίσια της πιο πρόσφατης ένδειξης του ρατσιστικού Κυπριακού Κράτους, γνωστή και ως "Υπηκοότητα μέσω Επένδυσης" (Citizenship by Investment). Καθώς αιτητές ασύλου κατασκηνώνουν έξω από το Προεδρικό και τα διάφορα Υπουργεία απαιτώντας την αναγνώριση τους, μέσω του σχεδίου για την κατ' εξαίρεση πολιτογράφηση επενδυτών στην Κύπρο, κάποιοι αποκτούν υπηκοότητα σε διάστημα δύο μηνών. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη πολιτική, άτομο το οποία προβαίνει σε επενδύσεις "ύψους τουλάχιστον €2,0 εκ. για αγορά ή ανέγερση ακινήτων ή δημιουργία αναπτύξεων όπως οικιστικές ή εμπορικές αναπτύξεις, αναπτύξεις στον τουριστικό τομέα ή άλλα έργα υποδομής […]

δύναται να αιτηθεί για απόκτηση της κυπριακής υπηκοότητας με κατ' εξαίρεση Πολιτογράφηση" [2]. Η κοινωνία αποστερείται πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση από τη μια, και από την άλλη σε κοινά αγαθά τα οποία μέχρι τώρα θεωρούσε δεδομένα, όπως σε καθαρό αέρα, θέα στη θάλασσα, τον ήλιο, τον ουρανό. Έχουμε δηλαδή μια διαδικασία "συσσώρευσης μέσω αποστέρησης"[3].

Όπως έγραψε ο φιλόσοφος Ανρί Λεφέβρ στο βιβλίο του 'Η Παραγωγή του Χώρου', "οι χωρικές πρακτικές (η διαμόρφωση δηλαδή του χώρου και πώς αυτή υλοποιείται) είναι αυτές που έσωσαν τον καπιταλισμό από τον αφανισμό". Η συνεχής οικειοποίηση και εμπορευματοποίηση του αστικού χώρου στα πολλαπλά του επίπεδα (τόσο οριζόντια, όσο και κάθετα) και η συρρίκνωση του Κοινού μας χώρου μας έχει διώξει από τις πλατείες μας, μας έχει καταστρέψει τις ακτογραμμές μας, μας έχεις κτίσει τα δάση μας. Τώρα προσπαθεί να μας κλέψει την θάλασσα, τον ήλιο και τον ουρανό μας.

Η ίδια η λογική της ανάπτυξης πρέπει να αντικρουστεί. Έχουμε θέσει ξανά μπροστά το πρόταγμα της αποανάπτυξης, εννοώντας την αναδιανομή των φυσικών πόρων, αλλά και του χώρου στη συγκεκριμένη περίπτωση, σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από ολιγάρκεια, εκούσια απλότητα και λιτή κατανάλωση. Στεκόμαστε αλληλέγγυ@ με όσ@ στέκονται εμπόδιο στην εντατικοποίηση, την αποξένωση, την οικειοποίηση και την εμπορευματοποίηση της κάθε έκφανσης των ζωών μας. Επαναδιεκδικούμε τις πόλεις μας από τους πολιτικούς και οικονομικούς ελίτ. Επαναδιεκδικούμε τη θάλασσα, τον ήλιο και τον ουρανό.

Συσπείρωση Ατάκτων
28 Ιουνίου 2018

[1] https://lookaside.fbsbx.com/file/%CE%A0%CF%81%CF%89%CF%84%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AF%CE%B1_%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%AD%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CE%A8%CE%B7%CE%BB%CE%AC_%CE%9A%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%B1_%CE%9B%CE%B5%CE%BC%CE%B5%CF%83%CF%8C%CF%82.pdf?token=AWy-DogBUdj9lmXUS7FPmD16_5JJmRMcTB91jSagKfjj8Q7PumdgbaUwM5Qq8dKEVPQrDpIf6I_uMZ7P90dElEZ22lvDpx0EsKS3KRcWadtaTKERJuADk3i-242iSDO_f3qxwVyg1-eE_Rs04qYsmwGp

[2] http://www.moi.gov.cy/moi/crmd/crmd.nsf/All/D7849CF11A3ABADDC2257D2C00441B07?OpenDocument

[3] Η διαδικασία της λεγόμενης "συσσώρευσης μέσω αποστέρησης" (accumulation by dispossession) έχει χρησιμοποιηθεί από τον Ντέιβιντ Χάρβεϋ εννοώντας ένα είδος πλούτου διαρκούς πρωτογενούς συσσώρευσης στα χέρια των λίγων, μέσω αποστέρησης της γης, του πλούτου αλλά και των κοινών αγαθών από την κοινωνία. Ο ουρανός για εμάς έχει γίνει πλέον το καινούργιο εμπόρευμα σε αυτή τη διαδικασία.